

Sygn. akt III Ca 952/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Katarzyna Banko

Sędzia Sądu Okręgowego Arkadia Wyraz – Wieczorek

Sędzia Sądu Okręgowego Beata Majewska - Czajkowska

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2022 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Krajowego Ośrodka (...)

przeciwko T. M.

z udziałem Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Gliwicach

o uzgodnienie treści księgi wieczystej

na skutek apelacji powoda i Prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt I C 1142/18

oraz

na skutek zażalenia pozwanego

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2.

wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt I C 1142/18

1. z apelacji powoda:

a) **oddala apelację,**

b) **zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.700,00 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego,**

2. z apelacji Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Gliwicach – umarza postępowanie apelacyjne;

3. z zażalenia pozwanego:

a) **zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2. w ten sposób, że zasądzoną od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.217,00 (jeden tysiąc dwieście siedemnaście) złotych podwyższa do kwoty 7.217,00 (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) złotych;**

c) **zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 510,00 (pięćset dziesięć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniewego.**

SSO Beata Majewska – Czajkowska SSO Katarzyna Banko SSO Arkadia Wyraz - Wieczorek

Sygn. akt III Ca 952/19

UZASADNIENIE

rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1. wyroku

Skarb Państwa – Krajowy Ośrodek (...) w W. wniósł o wpisanie w dziale II księgi wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim jako właściciela Skarbu Państwa oraz o nakazanie pozwanemu T. M. wydanie wskazanej nieruchomości. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że od dnia 26 stycznia 1949r. Skarb Państwa był właścicielem nieruchomości objętych księgą wieczystą (...) uprzednio KW nr (...). Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 26 sierpnia 2008r. w sprawie sygn. akt I C 479/06 w sprawie o uzgodnienie księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym Sąd nakazał odłączyć z księgi wieczystej nr (...) między innymi działki o nr (...) i założyć dla nich nową księgę wieczystą (obecnie KW (...)) wpisując jako właścicieli W. M. i B. W.. Uzasadnienie tego wyroku nie zostało sporządzone, jednak z akt wynika, że 15 grudnia 1936r. S. W. nabył od Skarbu Państwa dobra rycerskie objęte KW nr (...), a częściowo odłączone do KW nr (...). Spadek po S. W. objęły jego żona A. W. oraz jego córki W. M. i B. W.. Pismem z dnia 12 stycznia 1948r. Urząd Wojewódzki Ś.- D. zawiadomił spadkobierców zmarłego, że z dniem 12 stycznia 1948r. zostanie przejęty na podstawie art. 2 ust. 1 pkt e dekretu PKWN z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej majątek O., w skład którego wchodziła wyżej wskazana nieruchomość. A. W. wniosła odwołanie od tego pisma, wskazując, że majątek O. w dniu nabycia miał 104 ha, jednak w następnych latach na skutek zamiany działek uległ zmniejszeniu o około 5 ha. Odwołaniu nie nadano biegu, a Skarb Państwa został wpisany w księdze wieczystej jako jej właściciel. W dniu 16 kwietnia 2016r. powódka otrzymała decyzję Wojewody (...) z dnia 11 kwietnia 2013r., na mocy której Wojewoda stwierdził, że nieruchomość O. na dzień zawiadomienia o przejęciu tj. 10 stycznia 1948r. podpada pod działanie art. 2 lit e dekretu PKWN z dnia 06 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej. W dniu 30 maja 2016r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi utrzymał w mocy powyższą decyzję. Powyższe oznacza, że na podstawie powołanego dekretu właścicielem nieruchomości objętej KW nr (...) jest Skarb Państwa.

Pozwany T. M. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Zarzucił pozwany, że w dniu 20 października 2016r. w wyniku rozpoznania skargi B. W. i W. M. na decyzję Wojewody (...) z dnia 11 kwietnia 2013r. Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił decyzję Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 maja 2016r. oraz decyzję Wojewody (...) z dnia 11 kwietnia 2013r., a postępowanie umorzył. Wojewódzki Sąd Administracyjny wskazał, że pisma A. W. z dnia 16 stycznia 1948r. nie można uznać na wniosek złożony na podstawie §6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945r. w sprawie wykonania dekretu (...) Komitetu (...), a postępowanie administracyjne, w wyniku którego doszło do wydania decyzji, nie mogło się toczyć z urzędu. Zarzucił nadto, że możliwość orzekania na podstawie §5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945r. w sprawie wykonania dekretu (...) skonsumowała się wraz z zakończeniem tej reformy. Pozwany powołał się na uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego, w tym uchwałę z dnia 5 czerwca 2006r. i z dnia 10 stycznia 2011r., w których to NSA wskazał, że z dniem wejścia w życie dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej doszło do jednorazowego skonsumowania skutków prawnorzeczowych art. 2 ust. 1 lit. e dekretu. Dekret z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej był aktem jednorazowym, gdyż jego zastosowanie wyczerpało się na rewizji stosunków własnościowych zastanych w momencie jego wydania. Uwzględnienie powództwa w rozpoznawanej sprawie skutkowało by pozbawieniem pozwanego prawa własności nieruchomości na podstawie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu (...) z dnia 6 września 1944r., który nie należy obecnie do obowiązującego prawa. Z ostrożności procesowej

zarzucił pozwany, że pozbawienie go prawa własności nieruchomości stanowiłoby naruszenia zasad współzycia społecznego.

W piśmie z dnia 18 października 2016r., na podstawie art. 60§1 k.p.c., Prokurator Prokuratury Okręgowej w Gliwicach zgłosił swój udział w postępowaniu. Na rozprawie oraz w dalszych pismach procesowych Prokurator wniósł o uwzględnienie powództwa. Podniósł Prokurator, że czynność prawna na podstawie, której pozwany nabył prawo własności jest nieważna, gdyż nabył ją od osoby nie będącej właścicielem. Zarzucił nadto, że upływ czasu nie ma znaczenia dla możliwości rozpatrywania przez organy administracji i sądy skutków reformy rolnej. Jeśli właściciel nieruchomości nie zgadzał się na skutki reformy rolnej, mógł podnieść zarzut, że z uwagi na areal nieruchomości nie mieści się w hipotezie litery e dekretu. Poprzedniczki prawne powoda z tej możliwości zrezygnowały, a nieruchomość przekraczała powierzchnię 100ha i bez wątpienia podpada pod działanie dekretu.

W piśmie z dnia 8 listopada 2016r. powód cofnął powództwo w zakresie żądania wydania nieruchomości. Na skutek cofnięcia pozwu, postanowieniem z dnia 20 czerwca 2018r. Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim umorzył postępowanie w sprawie o wydanie nieruchomości i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim wyrokiem z dnia 17 września 2018r. oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.217zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

Na podstawie umowy sprzedaży z dnia 15 grudnia 1936r. S. W. nabył od Skarbu Państwa nieruchomość położoną w T. stanowiącą tzw. „dobra rycerskie O.” o pow. 104.54,72ha. W dniu 8 marca 1939r. w KW (...) W cd T. wykaz 428 wpisano prawo własności na rzecz S. W.. Na podstawie przeniesienia prawa własności z dnia 15 grudnia 1936r. i zarządzenia o konfiskacie(...)w K. z dnia 1 lipca 1942r. dokonano w dniu 31 sierpnia 1943r. w KW T. Wykaz 428 cd. 474 wpisu własności na rzecz Rzeszy Niemieckiej. W dniu 31 sierpnia 1943r. Sąd Grodzki w W. wpisał do księgi wieczystej prawo własności na rzecz Rzeszy Niemieckiej. W dniu (...) zmarł S. W., a spadek po nim nabyły jego żona A. W. i jego córki W. M. i B. W. każda po 1/3 części spadku. Po zakończeniu wojny spadkobiercy zmarłego weszli w posiadanie przedmiotowej nieruchomości. W dniu 7 maja 1947r. A. W. podpisała ze Zjednoczeniem (...) w K. umowę dzierżawy nieruchomości o pow. 98.80 ha. W dniu 26 stycznia 1949r. w księdze wieczystej dokonano wpisu prawa własności na rzecz Skarbu Państwa na podstawie wniosku Starosty Powiatowego w R. z dnia 24 listopada 1948r. art. 2 ust. a dekretu z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej i art. 1 dekretu z dnia 8 sierpnia 1946r. W piśmie z dnia 24 listopada 1948r. Starostwo Powiatowe w R. zaświadcza, że nieruchomość ziemską- (...), obręb T. kw. 428 o łącznym obszarze 104.54,72 ha właściciel (...), podpada pod działanie art. 2 ust. 1 pkt b dekretu (...) dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej i wnosi o wpisanie nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa. A. W. złożyła odwołanie do Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych od zawiadomienia o przejęciu majątku na cele reformy rolnej (pismo Urzędu Wojewódzkiego Ś.- D. z dnia 10 stycznia 1948r.). W odwołaniu wskazała, że decyzją Urzędu Wojewódzkiego Ś. - D. z dnia 10 stycznia 1948r. na cele reformy rolnej został przejęty jej majątek O., na tej podstawie, że jego obszar wynosił 104 ha. Tymczasem jak wskazała, w chwili zakupu obszar nieruchomości wynosił około 104 ha, ale później nastąpiły zmiany w obszarze w ten sposób, że część nieruchomości przyznano innej osobie, na skutek czego zmniejszył się obszar nieruchomości o około 5 ha. Odwołaniu temu nie nadano biegu, a następnie po jej śmierci B. W. w piśmie z dnia 17 września 1990r domagała się rozpatrzenia odwołania. Decyzją z dnia 30 września 2002r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi uchylił w całości decyzję Wojewody (...) z dnia 17 września 2001r. o umorzeniu postępowania o zwrot nieruchomości – majątku O., nakazując określić stan prawnego nieruchomości na dzień 1 września 1939r. oraz na dzień 13 września 1944r. i na tej podstawie ustalenie, czy majątek podpadał pod działanie art. 2 ust. 1 lit e dekretu. W dniu 21 sierpnia 2000r. (...)W cd. (...) została zamknięta i przeniesiona do (...). Na podstawie decyzji Wojewody (...) z dnia 25 września 1992r. zlikwidowano (...) o nazwie Kombinat (...) w L., a nieruchomości stanowiące mienie tego przedsiębiorstwa, w tym nieruchomość objętą KW (...), zostały przekazane na rzecz Agencji (...) Skarbu Państwa Oddziałowi Terenowemu w O.. Do księgi wieczystej KW nr (...)060 W przeniesiono cały stan KW (...) W cd. (...). Do księgi z tej przeniesiono nieruchomości z innych ksiąg wieczystych, tak że obszar nieruchomości objęty księgą wynosił 121.42,39ha. Jedną z parcel, tj. działkę nr (...) o obszarze 0.07,35 ha będącej dawniej częścią majątku

pochodzącego z KW (...) odłączono w dniu 21 sierpnia 2000r. i przeniesiono do (...) W, gdzie jako właściciela wpisano Skarb Państwa – (...) Skarbu Państwa. Na wniosek Prokuratora Okręgowego w Gliwicach o wszczęcie postępowania w celu wydania decyzji, czy majątek O. gmina G., obręb T. objęta KW (...) podpadał pod działanie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu z dnia 6 września 1944r., Wojewoda (...) decyzją z dnia 11 kwietnia 2013r. stwierdził, że nieruchomości „majątek O.” na dzień zawiadomienia o jej przejęciu (10 stycznia 1948r.) podpada pod działanie art. 2 ust. 1 lit e dekretu (...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej. Decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 maja 2016r. odwołanie od tej decyzji zostało oddalone. Wojewódzki Sąd Administracyjny w W., wyrokiem z dnia 20 października 2016r. rozpoznając odwołanie od powyższych decyzji - uchylił zaskarżoną decyzję Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 maja 2016r. oraz decyzję Wojewody (...) z dnia 11 kwietnia 2013r. oraz umorzył postępowanie. Przed Sądem Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim z inicjatywny W. M. i B. W. toczyło się postępowanie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, które to zakończyło się odłączeniem z księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim dla nieruchomości położonej w T. działki (...) mapy 10, cz. 1,18,29pół, 23,24, 93/25 mapy 10, cz. 2;24/1, 25/1, 71/3, 73/4, 75/5, 77/5, 94/2, 95/2 mapy 11, cz.119 pół, 20 pół, 21 pół, 23 pół, 58/8, 59/8, 60/7, 61/7, 72/3, 74/4, 76/5, 78/5, 29/5, 6 mapy 11 cz. 2 o łącznej powierzchni 103.38,44 ha i założeniem dla nich nowej księgi wieczystej, w której w dziale II wpisano jako współwłaścicieli W. M. w 1/2 części i B. W. w 1/2 części. W 2014r. nastąpiło zniesienie współwłasności i z nieruchomości tej odłączono do księgi wieczystej nr (...) działki o nr (...) o pow. 43.9720 ha. W dniu 19 grudnia 2014r. W. M. na podstawie umowy darowizny przeniosła własność tej nieruchomości na rzecz pozwanego T. M..

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art.10 ust. ustawy o księgach wieczystych i hipotece, w razie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym osoba, której prawo nie jest wpisane lub jest wpisane błędnie albo jest dotknięte wpisem nieistniejącego obciążenia lub ograniczenia, może żądać usunięcia niezgodności. Uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym jest jedynym sposobem obalenia domniemania z art. 3. Niezgodność wpisu w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie może być usunięta w postępowaniu wieczystoksięgowym o dokonanie wpisu, lecz w postępowaniu wszczętym powództwem o usunięcie niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym na podstawie art. 10 ust. 1 u.k.w.h. (orz. SN z 22 maja 2003 r., II CKN 109/01, LexPolonica nr 2119910, Biul. SN 6/04, s. 42). Roszczenie o uzgodnienie stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym przysługuje, rzecz jasna, tylko wtedy, gdy wpis tworzący ujawniony stan prawny jest prawomocny, a więc nie może być podważony w drodze środka odwoławczego w postępowaniu wieczystoksięgowym (tak SN w orz. z 28 kwietnia 1994 r., III CZP 43/94, LEX nr 56811).Uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym polega na doprowadzeniu jej do aktualnego stanu prawnego przez wpisanie nowego prawa, wykreślenie ujawnionego w księdze i wpisanie innego prawa bądź wreszcie sprostowanie treści wpisanego prawa. Kryterium niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym jest zawsze obecny stan prawny, a nie stan istniejący w przeszłości (tak samo SN w orz. z 24 listopada 1997 r., II CKN 110/97, Prok. i Pr. 5/98, s. 28). Kwestionując zgodność z rzeczywistym stanem prawnym określonego wpisu prawa, powód nie może skutecznie kwestionować prawidłowości orzeczenia sądowego albo decyzji administracyjnej, na podstawie których wpis został dokonany. Jednakże zakaz ten nie obejmuje wykazania, że pomimo odmiennego urzędowego stwierdzenia orzeczenie lub decyzja są nieprawomocne albo nie są ostateczne. Tak więc sąd wieczystoksięgowy nie narusza zasady autonomii orzecznictwa sądowego i administracyjnego, obejmując swoim badaniem, czy wpis został dokonany na podstawie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji administracyjnej (tak samo SN w wyroku z 7 kwietnia 1999 r., I CKN 1079/97, LexPolonica nr 335134, OSNC 11/99, poz. 189 z aprobowaną glosą A. Oleszki, OSP 12/99, s. 623). Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd I instancji wskazał, że powód Skarb Państwa obecnie Krajowy Ośrodek (...) w W. domagał się wpisania jako właściciela Skarbu Państwa w dziale II księgi wieczystej (...), gdzie prawo własności zostało ujawnione na rzecz pozwanego T. M., na podstawie mowy darowizny. W sprawie bezspornym było, że nieruchomości należąca obecnie do pozwanego wywodzi się z nieruchomości objętej starą księgą wieczystą KW nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim. Powód domagając się wpisania Skarbu Państwa jako właściciela powoływał się na decyzję Wojewody (...) z dnia 10 kwietnia 2012r., w której to Wojewoda (...) stwierdził, że nieruchomości „majątek O.” na dzień zawiadomienia o jej przejęciu tj. 10 stycznia 1948r. położony w obrębie T. o pow. 104 ha 5472 m2 podpadał

pod działanie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu (...) z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej. Bezspornie natomiast wskazana decyzja, jak również utrzymująca ją w mocy decyzja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 maja 2016r. została wyeliminowana z obrotu prawnego wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 20 października 2016r. i na dzień orzekania przez Sąd żadna inna decyzja w przedmiocie podpadania lub niepodpadania nieruchomości zwanej „majątkiem O.” nie została wydana. W tym miejscu przywołał Sąd I instancji wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2014r. I CSK 752/13, w którym Sąd Najwyższy wskazał, że ostateczna decyzja administracyjna rozstrzyga wiążąco dla sądów kwestię nabycia przez Skarb Państwa prawa własności nieruchomości, a wynik postępowania administracyjnego ma bezpośredni wpływ na rozstrzygnięcie sądu w sprawie cywilnej, dla której orzeczenie wydane na podstawie § 5 rozporządzenia z 1945r. w sprawie wykonywania dekretu (...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej ma charakter prejudycjalny. Należy dopuścić w tym zakresie kognicję sądu powszechnego jedynie wtedy, gdy organ administracyjny rozstrzygnięciem ostatecznym odmówił wydania decyzji merytorycznej na podstawie § 5 rozporządzenia. Sądy powszechne, co do zasady, nie są zatem uprawnione do samodzielnego rozstrzygania, czy określony majątek stanowił nieruchomość ziemską, o której mowa w art. 2 ust. 1 lit. e dekretu (...) (LEX nr 1648178). Jeżeli nieruchomość przeszła na własność Skarbu Państwa na mocy art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu (...) z 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej, to ostateczna decyzja administracyjna wydana na podstawie § 5 ust. 1 rozporządzenia z dnia 1 marca 1945r. w sprawie wykonania dekretu (...) o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. Nr 10, poz. 51) rozstrzygająca definitywnie i wiążąco dla sądów powszechnych kwestie nabycia (lub też nie nabycia) przez Skarb Państwa prawa własności do nieruchomości na tej podstawie prawnej mogłaby stanowić odpowiedni dokument, o którym mowa w art. 31 ust. 2 u.k.w.h., wykazujący niezgodność treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym w razie wadliwego ujawnienia w księdze wieczystej prawa własności Skarbu Państwa na podstawie art. 2 ust. 1 lit. e) cytowanego dekretu. Do orzekania na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945 r. w sprawie wykonywania dekretu (...) z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej, jako przepisu szczególnego w rozumieniu art. 2 § 3 k.p.c., właściwy jest tryb administracyjny (uchwała SN z 18 maja 2011 r., III CZP 21/11). O tym, czy dana nieruchomość lub jej część wchodzi w skład nieruchomości ziemskiej, o której mowa w art. 2 ust. 1 lit. e dekretu (...), może zatem rozstrzygać wyłącznie organ administracyjny, a decyzja wydana w tym trybie ma charakter deklaracyjny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2012 r., II CSK 128/12, OSNC 2013/6/79). Sąd I instancji stwierdził, że przed tutejszym Sądem toczyło się już postępowanie o uzgodnienie treści księgi wieczystej co do nieruchomości, z której wywodzi się nieruchomość pozwanego. Powódki w tamtej sprawie B. W. i W. M. (poprzedniczka prawna pozwanego), wywodziły, że nie mogło nastąpić przejęcie na rzecz Skarbu Państwa na podstawie art. 2 ust. 1 lit b dekretu (...), gdyż S. W. był obywatelem polskim narodowości polskiej, ani na podstawie art. 2 ust. 1 lit a (jak podano podstawę wpisu), gdyż zgodnie z tym przepisem na cele reformy rolnej były przeznaczone nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa. Natomiast strona pozwana (Skarb Państwa – (...) Oddział Terenowy w O.) wywodził (k:46 akt I C 229/03), że wbrew stanowisko powódek pomimo błędnej podstawy wpisu, Starosta Powiatu (...) prawidłowo określił podstawę wpisu jako art. 2 ust. 1 lit b dekretu (...), gdyż wpisanie jako właściciela (...) pozwalało na przeznaczenie nieruchomości na cele reformy rolnej. W trakcie toczącego się procesu, Sąd Okręgowy uchylając orzeczenia Sądu I instancji nakazał temu Sądowi zbadanie stanu postępowania administracyjnego, a w zależności od treści decyzji administracyjnej, podjęcie stosownych czynności. Wskazał wówczas Sąd II instancji, że przedmiotem oceny w niniejszej sprawie winno być to, czy Skarb Państwa z mocy dekretu stał się właścicielem spornej nieruchomości, a ocena ta powinna być dokonana w sposób całościowy, poprzez kompleksowe zbadanie stanu faktycznego przez pryzmat przesłanek przejęcia nieruchomości na cele reformy rolnej określonych w dekrete, z ograniczeniami wynikającymi z § 5 rozporządzenia wykonawczego polegającymi na tym, że orzekanie w sprawach, czy dana nieruchomość podpada pod działanie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu zostało przekazane organom administracyjnym. Podkreślił Sąd Okręgowy, że w przypadku kwestii wynikających z art. 2 ust. 1 lit. e, tj. dotyczących obszaru gruntów, wydanie orzeczenia w przedmiocie uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym przez sąd powszechny uzależnione jest od rozstrzygnięcia prejudycjalnego przez organ administracji publicznej, a kognicja sądu powszechnego jest w tym zakresie wyłączona. Jak wynika z akt sprawy I C 478/06 na etapie poprzedzającym wydanie wyroku w sprawie - decyzją z dnia 23 lutego 2007r.- Wojewoda (...) umorzył postępowanie administracyjne w sprawie zwrotu majątku O.. Wyrokiem z dnia 26 sierpnia 2008r Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim uwzględniając powództwo B. W. i W. W., uzgodnił treść księgi wieczystej poprzez wpisanie powódek jako właścicielek działek

odłączonych z KW (...). Wyrok ten nie został zaskarżony apelacją i uprawomocnił się w dniu 26 września 2008r. Wyrok ten nie został również zmieniony, czy uchylony na skutek nadzwyczajnych środków odwoławczych. Przy czym zważyć należy, że stan faktyczny od daty wydania tego wyroku zmienił się o tyle, że W. M. przekazała na podstawie umowy darowizny własność nieruchomości na rzecz T. M., a objętej obecnie księgą wieczystą (...). Natomiast stan prawny nie uległ zmianie od tego czasu, bowiem nadal Skarb Państwa nie może powołać się na istnienie decyzji administracyjnej ustalającej, czy nieruchomość nazywana majątkiem (...) przeszła na własność Skarbu Państwa w trybie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu. Wprawdzie nie sporządzono uzasadnienia wyroku z dnia 26 sierpnia 2008r., nie mniej jednak zważywszy na treść żądania pozwu, w którym powódki kwestionowały nabycie nieruchomości przez Skarb Państwa na podstawie art. 2 ust. 1 lit. b dekretu i powołanych wyżej wskazań Sądu Okręgowego, można dojść do wniosku, że Sąd Rejonowy podzielił stanowisko powódek, co do tego, że nie mogło dojść do przejścia prawa własności tej nieruchomości na podstawie art. 2 ust. 1 lit. b dekretu, natomiast nie był władny samodzielnie ocenić, czy nieruchomość z uwagi na warunki określone w dekrete podpadała pod działanie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu. Z tych samych względów, w ocenie sądu I instancji niedopuszczalne było samodzielne ustalenie przez sąd, czy objęte sporem działki stanowiły nieruchomość ziemską o powierzchni powyżej 100ha ogólnej (art. 2 ust. 1 lit. e dekretu), a bezspornym było, że powód nie legitymował się na dzień orzekania stosowną decyzją administracyjną w tym zakresie. Sąd I instancji podał, że w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 18 maja 2011r. III CZP 21/11, w którym to Sąd Najwyższy wskazał, że w przedmiocie objęcia danej nieruchomości przepisem art. 2 ust. 1 lit. e dekretu (...) Komitetu (...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej orzeka organ administracyjny na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945r. w sprawie wykonania dekretu (...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej. Tymczasem w niniejszej sprawie, powód nie dysponując stosowaną decyzją administracyjną, domagał się niejako podważenia wyroku Sądu Rejonowego zapadłego w sprawie I C 478/06, pomimo, że wyrok ten nie został wzruszony w trybie zwyczajnych lub nadzwyczajnych środków odwoławczych. Natomiast wioski dowodowe Prokuratora zmierzały w istocie do badania przez Sąd charakteru i powierzchni spornej nieruchomości, a co za tym idzie ustalenia podpadania nieruchomości pod działanie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu. Nie sposób było podzielić twierdzeń Prokuratora co do tego, że poprzedniczka prawna pozwanego była osobą nielegitymowaną do przekazania prawa własności na rzecz pozwanego, skoro była osobą wpisaną jako właściciel w księdze wieczystej, a powód nie dysponuje żadnym orzeczeniem sądu, ani decyzją administracyjną niweczącą ten wpis. Wobec powyższego, na podstawie powołanych przepisów Sąd I instancji orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1217zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim wniósł powód oraz Prokurator Prokuratury Okręgowej w Gliwicach.

Powód zaskarżył wyrok w całości zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.

- 1) art. 2 ust. 1 lit e) Dekretu (...) o przeprowadzeniu reformy rolnej z dnia 6 września 1944r. poprzez jego niezastosowanie i oddalenie żądania dokonania wpisu powoda jako właściciela w dziale II księgi wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim,
- 2) § 5 i § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie wykonania dekretu(...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej z dnia 1 marca 1945r. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że do dokonania wpisu własności Skarbu Państwa na podstawie art. 2 ust. 1 lit e) Dekretu (...) o przeprowadzeniu reformy rolnej z dnia 6 września 1944r. potrzebna jest uprzednia decyzja administracyjna.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o:

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości, tj. wpisanie w dziale II księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim jako właściciela Skarbu Państwa – Krajowego Ośrodka (...) w W. oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych,

ewentualnie

2) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania – przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego jako części kosztów procesu.

Prokurator Okręgowy w Gliwicach zaskarżył wyrok w całości zarzucając mu:

1) obrazę prawa materialnego, a to art. 2 ust. 1 lit e) Dekretu (...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej w zw. z § 5 i 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945r. w sprawie wykonania dekretu (...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej poprzez zastosowanie tych przepisów w stanie faktycznym sprawy, w którym nie znajdują one zastosowania, z takim skutkiem, że usprawiedliwia oddalenie powództwa, albowiem skutek reformy rolnej w postaci przejścia spornej nieruchomości na własność Skarbu Państwa nastąpił z mocy prawa i nie został nigdy zakwestionowany w odpowiednim trybie przez spadkobierców przedwojennego właściciela nieruchomości, a więc na Skarbie Państwa nie spoczywa obowiązek wykazania w postępowaniu administracyjnym, że nieruchomość nie podpada pod Dekret z punktu widzenia jej powierzchni;

2) naruszenie prawa procesowego, a to art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie wyjaśnienia podstawy prawnej orzeczenia i przytoczenie przepisów prawa w takim zakresie, w jakim Sąd odwoływał się do istnienia prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 26 sierpnia 2008r., I C 478/06, którego istnienie ma uzasadniać oddalenie powództwa, przy czym uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Podnosząc powyższe zarzuty na zasadzie art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację powoda oraz Prokuratora Okręgowego w Gliwicach pozwany wniósł o oddalenie obu apelacji i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z dnia 8 grudnia 2020r. Prokurator Okręgowy w Gliwicach wniósł o zawieszenie postępowania apelacyjnego w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Krajowego Ośrodka (...) w W. przeciwko T. M. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. do czasu rozstrzygnięcia sprawy ze skargi nadzwyczajnej wniesionej do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 26 sierpnia 2008r. sygn. akt I C 478/06 zapadłego z powództwa B. W. i W. M. przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu ówczesznie przez (...) w W. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, postanowieniem z dnia 14 stycznia 2021r. zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. do czasu rozstrzygnięcia sprawy ze skargi nadzwyczajnej od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 26 sierpnia 2008r. sygn. akt I C 478/06 zarejestrowanej w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą akt I NSNc 138/20.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2022r. oddalił skargę nadzwyczajną Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 26 sierpnia 2008r., sygn. akt I C 478/06. W związku z powyższym Sąd Okręgowy w Gliwicach, postanowieniem z dnia 24 maja 2022r. podjął zawieszony postępowanie.

W piśmie procesowym z dnia 6 czerwca 2022r. Prokurator Okręgowy w Gliwicach cofnął apelację.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art.365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Z kolei w świetle art.366 k.p.c. wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Powaga rzeczy osądzonej występuje w zakresie przedmiotowym i podmiotowym. Granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej określa przedmiot rozstrzygnięcia sądu i podstawa faktyczna tego rozstrzygnięcia. Przedmiotowa granica powagi rzeczy osądzonej pozwala określić tożsamość roszczeń występujących w różnych sprawach. Decydująca jest w tych wypadkach nie tylko tożsamość przedmiotu, ale i tożsamość podstawy faktycznej. O tożsamości roszczeń można mówić wówczas, gdy identyczny jest nie tylko przedmiot, lecz także podstawa sporu. Dla tożsamości podstaw sporu niezbędna jest natomiast tożsamość podstawy faktycznej i prawnej roszczenia (por. postanowienia SN: z dnia 9 czerwca 1971r., II CZ 59/71, OSNCP 1971, nr 12, poz. 226; z dnia 22 kwietnia 1967r., I CR 570/66, OSPiKA 1968, z. 7-8, poz. 158; z dnia 24 lutego 2009r., I UK 239/08, LEX nr 736714; z dnia 9 października 2014r., IV CSK 37/14, LEX nr 1544215; z dnia 14 marca 2014r., III CSK 124/13, LEX nr 1463866; z dnia 21 listopada 2013r., III CSK 43/13, LEX nr 1427740; wyroki SN: z dnia 10 października 2014r., III CSK 279/13, Gazeta Prawna 2014, 14 października, s. 11; z dnia 15 listopada 2012r., V CSK 515/11, LEX nr 1276233; z dnia 4 lipca 2013r., II UK 410/12, LEX nr 1375198; z dnia 29 marca 2006r., II PK 163/05, OSNP 2007, nr 5-6, poz. 71; z dnia 13 kwietnia 2007r., I CSK 479/06, LEX nr 253401; z dnia 6 marca 2008r., II UK 144/07, LEX nr 420911; z dnia 15 listopada 2012r., V CSK 515/11, LEX nr 1276233; uchwała z dnia 21 listopada 2013r., III CZP 67/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 73). Powaga rzeczy osądzonej dotyczy również sytuacji, gdy żądania obu pozwów nie są identyczne, ale oparte są na tej samej podstawie i zmierzają do tego samego celu.

Podmiotowe granice powagi rzeczy osądzonej dotyczą stron postępowania. Wyroki mają powagę rzeczy osądzonej tylko między stronami. Podmiotowe granice powagi rzeczy osądzonej obejmują – oprócz samych stron występujących w zakończonym postępowaniu – także ich następców prawnych.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić, że zachodziła tożsamość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie oraz w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z 26 sierpnia 2008r. o sygnaturze akt I C 478/06. Obie te sprawy dotyczą żądania usunięcia niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, odnośnie prawa własności, co do tej samej nieruchomości, a właściwie jej części, którą pozwany T. M. nabył w drodze darowizny od matki B. M.. W obu tych sprawach występuje tożsamość podstawy prawnej roszczenia, a więc kwestia podlegania nieruchomości regulacji z art.2 ust.1 lit e) dekretu PKWN z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej.

Zgodnie z art. 365 k.p.c. związanie wyrokiem sądu cywilnego oznacza brak możliwości zignorowania zarówno ustaleń faktycznych stanowiących bezpośrednio podstawę rozstrzygnięcia, jak i podstawy prawnej. Nie jest dopuszczalne odmienne ustalenie zaistnienia, przebiegu i oceny istotnych dla danego stosunku prawnego zdarzeń faktycznych w kolejnych procesach sądowych, chociażby przedmiot tych spraw się różnił. Mocą wiążącą objęte jest to, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia. Moc wiążącą uzyskuje bowiem rozstrzygnięcie o żądaniu w powiązaniu z jego podstawą faktyczną i w kolejnym postępowaniu sąd ma obowiązek przyjąć, że istotna z punktu widzenia zasadności żądania kwestia kształtowała się tak, jak to zostało ustalone w prawomocnym wyroku. Związanie stron (oraz wyjątkowo innych osób), o którym mowa w art. 365 k.p.c. oznacza, że inne sądy są związane prejudycjalnie, czyli nie mogą dokonać odmiennej oceny prawnej roszczenia, niż zawarta w prejudykacie, ale także nie mogą dokonać odmiennych ustaleń faktycznych. Jest to tzw. pozytywny aspekt prawomocności materialnej.

Ustaleniu zakresu związania prawomocnym wyrokiem zapadłym 26 sierpnia 2008r. nie stało na przeszkodzie to, że nie zostało sporządzone uzasadnienie tego wyroku. Należy podkreślić, że wyrok ten zapadł po rozpoznaniu powództwa z art.10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, którego celem jest doprowadzenie do zgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z aktualnym stanem prawnym nieruchomości istniejącym w dacie orzekania przez sąd (por.. przykładowo wyrok SN z 23 grudnia 1988r., III CRN 434/88, OSNCP 1991, nr 1, poz. 12, LexisNexis nr (...); postanowienie SN z 12 czerwca 2002r., III CKN 978/2000, LexisNexis nr (...); wyrok SN z 11 września 2003r., III CKN 471/2001, LexisNexis nr (...); uzasadnienie wyroku SN z 4 października 2006r., II CSK 108/2006, LexisNexis nr (...); uzasadnienie wyroku SN z 21 lutego 2013r., I CSK 586/2012, LexisNexis nr (...)). Oznacza to, że sąd bada czy wpis jest zgodny z rzeczywistym stanem prawnym niezależnie nawet od podstawy jego dokonania (por. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 5 grudnia 2008r. (III CZP 121/2008, LexisNexis nr (...)). Jak wynika z akt sprawy I C 478/06, które stały się podstawą zasadniczej części niekwestionowanych ustaleń faktycznych w niniejszej

sprawie, Sąd Rejonowy orzekał w niej, zgodnie także ze wskazaniem sądu odwoławczego, kompleksowo o tym czy nieruchomości przeszła na własność Skarbu Państwa na podstawie art.2 ust.1 dekretu PKWN z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej, przy czym dotyczyło to także art.2 ust.1 lit. e) dekretu. Rozstrzygnięcie tej ostatniej kwestii miało nastąpić, stosownie do wyników toczącego się równoległe postępowania administracyjnego. W tym zakresie Sąd Rejonowy był związany wskazaniem Sądu Okręgowego, który uchylił wcześniejszy wyrok oddalający powództwo i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Z tej też przyczyny Sąd Rejonowy wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania. Dopiero wobec braku merytorycznego rozstrzygnięcia przez organ administracyjny, Sąd Rejonowy samodzielnie orzekł w sprawie i uwzględnił powództwo. W 2007r. Wojewoda (...) wydał decyzję o umorzeniu postępowania jako bezprzedmiotowego, gdyż podstawą przejęcia majątku O. na cele reformy rolnej był przepis art. 2 ust. 1 lit. b) dekretu PKWN z dnia 6 września 1944r. W takim przypadku organ administracji publicznej – inaczej niż w przypadku, którego dotyczy art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu – nie wydaje decyzji administracyjnej orzekającej o podпадaniu danej nieruchomości pod ten przepis. Artykuł 2 ust. 1 lit. b) dekretu PKWN z dnia 6 września 1944r. stanowi, że na cele reformy rolnej przeznaczone będą nieruchomości ziemskie będące własnością obywateli Rzeszy Niemieckiej, nie – Polaków, i obywateli polskich narodowości niemieckiej. Nieruchomość stanowiąca przedmiot postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim w dacie wejścia dekretu w życie nie była własnością żadnego ze wskazanych podmiotów. Jeżeli objęcie nieruchomości przepisami dekretu z 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej nastąpiło na podstawie art. 2 ust. 1 lit. b) dekretu – zbadanie zasadności podpadania owej nieruchomości pod przepisy dekretu winno nastąpić w postępowaniu cywilnym przed sądem powszechnym (por. wyrok NSA z 3 marca 2015r., I OSK (...)). Sąd Rejonowy w określonym materiale dowodowym uznał, iż nieruchomość ziemska nie podlegała dekretowi (...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej, gdyż nie zachodziły przesłanki do przeznaczenia nieruchomości na cele reformy rolnej na podstawie art. 2 ust. 1 lit a) i b) dekretu, natomiast ze względu na treść decyzji Wojewody (...) z 2007r. wykluczone zostało aby nieruchomość ta podpadała pod działanie przepisu art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu.

Moc wiążąca orzeczenia wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 26 sierpnia 2008r., sygn. akt I C 478/06 nie może być przy tym ograniczana czy niweczona poprzez dokonywanie ocen co do jego prawidłowości. W tym miejscu wskazać należy, że skarga nadzwyczajna Prokuratora od tego wyroku została oddalona przez Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2022r.

Dodać należy, że z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż sąd powszechny nie ma uprawnień do samodzielnego ustalania, czy nieruchomość jest objęta działaniem dekretu o reformie rolnej, a rozstrzygnięcie tej kwestii należy do organu administracji (por. uchwała z 27 września 1991r., III CZP 90/91, OSNC 1992, Nr 5, poz. 72; wyrok z 16 listopada 2004r., III CK 322/04; wyrok z 3 grudnia 2004 r., IV CK 336/04; wyrok z 20 grudnia 2005r., III CK 350/05; wyrok z 7 czerwca 2006r., III CSK 64/06; wyrok SN z 30 stycznia 2007r., IV CSK 350/06; wyrok z 8 lutego 2008r., I CSK 371/07; wyrok z 17 lutego 2010r., IV CSK 345/09; uchwała z 18 maja 2011r., III CZP 21/11, OSNC 2011, Nr 12, poz. 133; wyrok z 14 listopada 2014r., I CSK 752/13). Wyjątek dotyczy jedynie sytuacji, gdy organ administracji ostatecznym rozstrzygnięciem odmawia wydania decyzji merytorycznej na podstawie § 5 wymienionego rozporządzenia (por. uchwała SN z 18 maja 2011r., III CZP 21/11, OSNC 2011, Nr 12, poz. 133; wyrok SN z 14 listopada 2014r., I CSK 752/13).

Dopiero uwzględniając powyższe można odnieść się do podniesionego w apelacji powoda zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 2 ust.1 lit. e) dekretu (...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej w zw. z § 5 i § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945r. w sprawie wykonania dekretu (...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej.

Na podstawie art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej nieruchomości wymienione w tym przepisie przechodziły bezzwłocznie na własność Skarbu Państwa i przewłaszczenie ich następowało z mocy samego prawa z chwilą wejścia w życie dekretu, tj. 13 września 1944r. Przepisy wykonawcze do dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej – rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945r. w § 6 przewidywały dopuszczalność złożenia przez osobę zainteresowaną wniosku o uznanie, że nieruchomość jest wyłączona spod działania postanowień zawartych art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu. Wniosek taki w myśl § 5 rozporządzenia był rozpoznawany w postępowaniu administracyjnym i rozstrzygnięcie o tym, czy nieruchomość

podpada pod działanie dekretu zapadało w formie decyzji administracyjnej o charakterze deklaratoryjnym, od której stronom służyło prawo złożenia odwołania do Ministra Rolnictwa i R.. Powyższy tryb administracyjny służył jedynie rozstrzygnięciu przypadków spornych. Jeśli kwestia podpadania nieruchomości pod działanie art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu była bezsporna to zgodnie z § 12 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945r. wpis prawa własności na rzecz Skarbu Państwa następował na wniosek właściwego wojewódzkiego urzędu ziemskiego, przy czym tytułem do wpisania Skarbu Państwa jako właściciela nieruchomości w księdze wieczystej było zaświadczenie wojewódzkiego urzędu ziemskiego stwierdzające, że nieruchomość ziemską jest przeznaczona na cele reformy rolnej. Ten też tryb był właściwy do wpisania Skarbu Państwa jako właściciela nieruchomości jeśli nabycie nieruchomości następowało na podstawie art. 2 ust. 1 lit b – d.

W rozpoznawanej sprawie, ze względu na moc wiążącą wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 26 sierpnia 2008r., przedstawienie decyzji administracyjnej, z której wynikałoby, że nieruchomość podlegała dekretowi o przeprowadzeniu reformy rolnej, było jednak warunkiem uwzględnienia tak sformułowanego powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Rzecz w tym, że sąd orzekający w niniejszej sprawie nie mógł na podstawie tego samego materiału dowodowego dokonać odmiennej oceny stanu prawnego nieruchomości niż uczynił to Sąd rozpoznający sprawę o sygn. akt I C 478/06.

Skoro decyzje administracyjne, na które powoływała się strona powodowa, powstałe po uprawomocnieniu się wyroku z 26 sierpnia 2008r., zostały wyeliminowane z obrotu prawnego to – w okolicznościach sprawy, przy związaniu sądu wcześniejszym prawomocnym orzeczeniem - brak było przesłanek do stwierdzenia, że nieruchomość podlegała dekretowi o przeprowadzeniu reformy rolnej. Wynika to z opisanego wyżej zakresu rozpoznania niniejszej sprawy, w której dokonywanie ustaleń i ocen prawnych było ograniczone ze względu na regulację z art.365 § 1 k.p.c. Tym samym powód nie obalił domniemania zgodności dokonanej na rzecz W. M. wpisu z rzeczywistym stanem prawnym (art.3 ust.1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece), a w dalszej kolejności skutecznego nabycia na podstawie umowy darowizny przez pozwanego T. M. prawa własności nieruchomości objętej żądaniem pozwu.

Z tych względów apelację powoda oddalono na zasadzie art.385 k.p.c.

Z kolei na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasądzono od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów postępowania odwoławczego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika – radcy prawnego w stawce minimalnej w postępowaniu odwoławczym. Przyznana z tego tytułu należność w wysokości 2.700 zł była podyktowana brzmieniem § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 5 pkt 8 i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265).

SSO Beata Majewska – Czajkowska SSO Katarzyna Banko SSO Arkadia Wyraz - Wieczorek